

Dans och intelligensutveckling
– En studie om danselevers upplevda utveckling
genom dans.

Micaela Persson

IDROTTSHÖGSKOLAN
I STOCKHOLM
Examensarbete 32:2005
Läroarbilden 2001-2005
Handledare: Suzanne Lundvall

Dance and intelligence development
– A study about dance students experienced
development through dance.

Micaela Persson

STOCKHOLM UNIVERSITY COLLEGE OF
PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

Graduate essay 32:2005

Teacher programme 2001-2005

Supervisor: Suzanne Lundvall

Abstract

Aim

The aim of the investigation was to study how students attending an aesthetic program with dance direction describe the possibilities of the aesthetic studies to stimulate development of the multiple intelligences. My starting point in this study was Howard Gardner's definition of the seven intelligences: *linguistic, logical – mathematical, musical, spatial, bodily – kinaesthetic and intra personal - inter personal intelligence.*

Method

To reach the aim of the study I used Gardner's theory as a theoretical framework to investigate dance students development within different intelligence areas. To investigate the dance students opinions I used a qualitative method, involving interviews with a group of students who had chosen to attend an aesthetic programme with dance direction. The interviews were based on a few question areas with open and direct questions to the respondents. The study was based on an interview group containing six respondents, consisting of one male and five female students. The registration method occurred through tape recording of the interviews. Followed by a transcription of the statements, an analysis and a categorization on the basis of Gardner's theoretical framework. After this the statements were interpreted in relation to the purpose of the study.

Results

In my interpretation of the results the students opinion about their development by studying the dance programme appear clear in relation to respective intelligence area. The students experience a development in their musical ability, mostly through rhythm training and an understanding of the musical structure. The kinaesthetic ability has developed through movement training and the knowledge about correlations between movement and muscles. The introvert and extrovert personal ability has, according to my interpretation of the statements, developed most clearly among students, whose knowledge about themselves and other individuals has developed through dance.

Conclusions

My conclusion is that students develop in relation to the multiple intelligences and that the statement indicate that dance education is likely to contribute to this development. It is most evident within the musical, kinaesthetic, introvert and extrovert intelligence areas. Through dance education the students work with feelings, acting and behaviours in different situations. This results in students developing, according to my judgement, rich knowledge about oneself and other people.

Sammanfattning

Syfte

Syftet med undersökningen var att studera hur eleverna som går på ett estetiskt gymnasieprogram med dansinriktning, beskriver de estetiska studiernas möjligheter att stimulera till utveckling av de multipla intelligenserna. Min utgångspunkt i studien var Howard Gardners definition av de sju intelligenserna; *lingvistisk, logisk – matematisk, musikalisk, spatial, kroppslig – kinestetisk, och personlig inåt – utåtriktad intelligens*.

Metod

För att nå fram till syftet i studien använder jag mig av Gardners teorier som ett teoretiskt ramverk och utifrån det undersöker danselevs utveckling inom olika intelligensområden. För undersökningen av danselevs uppfattningar använder jag mig av en kvalitativ metod i form av djupintervjuer med en grupp elever som valt att studera danslinjen på ett estetiskt program. Intervjuerna baserades på ett antal frågeområden med öppna och direkta frågor till intervjupersonerna. Studien grundades på en intervjugrupp med sex respondenter, bestående av en manlig och fem kvinnliga elever. Registreringsmetoden skedde genom bandinspelning av intervjuerna. Därefter gjordes en transkribering av utsagorna, en vidare analys och kategorisering utifrån Gardners teoretiska ramverk. Efter detta tolkades utsagorna i relation till studiens syfte.

Resultatredovisning

I resultatredovisningen framträder elevernas uppfattningar om hur de har utvecklats av att studera på dansprogrammet i relation till respektive intelligensområde. Eleverna upplever att de utvecklar sin musikaliska förmåga, framförallt genom rytmträning och förståelsen kring musikens uppbyggnad. Den kinestetiska förmågan har utvecklats genom rörelseträningen och kunskapen om sambanden mellan rörelser och muskler. Den inåt- och utåtriktade personliga förmågan har enligt min tolkning av utsagorna utvecklats tydligast hos eleverna, där kunskapen om sig själv och andra individer har utvecklats genom dansen.

Slutsats

Mina slutsatser blev att eleverna utvecklas i relation till de multipla intelligenserna och att utsagorna pekar på att dansundervisningen troligen kan bidra till denna utveckling. Påtagligast gäller detta musikaliska, kinestetiska, inåt- och utåtriktade intelligensområdena. Genom dansundervisningen arbetar eleverna med känslor, agerande och beteenden i olika situationer. Detta medför att eleverna utvecklar, enligt min bedömning rik kunskap om sig själv och andra människor.

Förord

Jag valde att skriva ett examensarbete om rörelseformen dans. Mina egna erfarenheter om dansämnet påverkade valet av denna studie och motiverade mig till en fördjupning i ämnet. Dansen har följt mig genom hela livet och har utformat en stor del av mig och min personlighet. Jag har en gymnasieutbildning från den estetiska danslinjen och har därefter ägnat tid åt revyframträdanden och dansföreställningar. Efter min gymnasieutbildning började jag min utbildning på Idrottshögskolan, där dansen var en del av undervisningsmomenten. Kurserna inom Rörelse, rytmik och dans gjorde att jag fick en djupare inblick i olika dansområden samt dess betydelse i undervisningen. För mig blev kurserna en fördjupning kring eleven och dess utveckling. Detta gjorde att jag började fundera kring vad man lär sig och vad dans ger individen? Med dessa funderingar påbörjade jag min fördjupning i dansämnet och dess utvecklingsmöjligheter.

Jag tackar härmed alla personer som gett mig möjligheten till att utföra denna studie.

- Tack till alla elever och personal, på den skolan jag besökte för att utföra mina intervjuer.
- Tack till Marie Nyberg, rörelse, rytmik och dans lärare på Idrottshögskolan, som agerat bollplank och hjälpt mig att hitta infallsvinklar och material inför min studie.
- Tack till min handledare Suzanne Lundvall, för ett ovärderligt arbete med min uppsats och uppmuntran till genomförandet av mitt vetenskapliga arbete.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Inledning.....	1
1.2 Bakgrund.....	2
1.2.1 När dansen kommer till skolan.....	2
1.2.2 Det estetiska programmet inom den svenska gymnasieskolan	3
1.2.3 Skolverkets beskrivning om dansämnets karaktär.....	3
1.3 Teoretiskt ramverk; de sju multipla intelligenserna.....	4
1.3.1 Lingvistisk intelligens.....	5
1.3.2 Logisk – matematisk intelligens.....	5
1.3.3 Musikalisk intelligens.....	5
1.3.4 Spatial intelligens.....	6
1.3.5 Kroppslig – kinestetisk intelligens.....	6
1.3.6 Personlig inåtriktad intelligens.....	7
1.3.7 Personlig utåtriktad intelligens.....	7
1.3.8 Sammanfattning av Gardners teorier.....	8
1.4 Tidigare forskning.....	8
1.4.1 Gertrud Ericson.....	9
1.4.2 Gunvor Digerfeldt.....	10
1.5 Syfte.....	12
2. Metod	12
2.1 Metodval.....	12
2.1.1 Urval.....	12
2.1.2 bakgrunds beskrivning om intervjupersonerna.....	13
2.1.3 Genomförandet av de kvalitativa intervjuerna.....	13
2.1.4 Bearbetning av intervjuerna.....	14
2.1.5 Litteratursökning.....	14
2.1.6 Validitet och reliabilitet.....	14
3. Resultatredovisning	15

3.1 Beskrivningar av elevernas uppfattningar om sin utveckling inom de olika intelligensområdena.....	15
3.1.1 Lingvistisk intelligens.....	15
3.1.2 Logisk – matematisk intelligens.....	16
3.1.3 Musikalisk intelligens.....	16
3.1.4 Spatial intelligens.....	18
3.1.5 Kroppslig – kinestetisk intelligens.....	19
3.1.6 Personlig inåtriktad intelligens.....	21
3.1.7 Personlig utåtriktad intelligens.....	24
4. Diskussion.....	27
4.1 Tolkning av utsagorna.....	27
4.1.1 Lingvistisk intelligens.....	27
4.1.2 Logisk – matematisk intelligens.....	28
4.1.3 Musikalisk intelligens.....	28
4.1.4 Spatial intelligens.....	28
4.1.5 Kroppslig – kinestetisk intelligens.....	29
4.1.6 Personlig inåtriktad intelligens.....	29
4.1.7 Personlig utåtriktad intelligens.....	30
4.2 Slutsats.....	31
4.3 Avslutande tankar.....	35
4.4 Metodkritik.....	35
4.5 Vidare forskning.....	36
5. Referenser.....	37
5.1 Tryckta källor.....	37
5.2 Elektroniska källor.....	37

Bilagor:

- 1 - 2 Frågeområden inför intervjun
3. Ordlista
4. Litteratursökning

1. Introduktion

1.1 Inledning

Intelligens har en mycket hög status i vårt samhälle. Det anses vara en viktig egenskap för människan att vara intelligent. Under större delen av 1900- talet dominerade en psykometrisk tradition att mäta intelligens och då utvecklades olika mätinstrument för att testa begåvning. Därav föddes begreppet intelligenskvot, kallat IQ. Ett test utformades för att undersöka barns IQ anledningen var att man ville ta reda på vilka barn som skulle kunna få problem i skolan. Fransmannen Binet som konstruerade det första testet trodde naturligtvis att det gick att träna upp barnens intelligens, till skillnad från en del som ansåg att intelligens tillhörde den ärftliga faktorn. Detta ämne har diskuterats och fått hård kritik av de senaste årtiondenas vetenskapliga forskare.¹

I dagens skola är det ett ganska osynligt fenomen att mäta intelligens hos barn. Fast det utförs nationella prov i grundskolan där resultaten jämförs mellan hela landets barn. De nationella proven är till för att kunna mäta barns kunskapsnivåer i olika åldrar samt för att se om skolan nått läroplansmålen och den kunskap barn skall inhämta under grundskolan. Enligt min mening är det endast den språkliga lingvistiska och den matematiska intelligensen som sätts på prov i dessa nationella prov och på detta sätt får man enbart fram de som är välutvecklade inom dessa intelligenser. ”Att ha en bladning av verbal - lingvistisk och logisk - matematisk intelligens är utan tvekan en välsignelse för studenter och för alla andra som regelbundet utför tester.”²

Howard Gardner är den mest uppmärksammade företrädaren av att ha vidgat intelligensbegreppet. År 1983 gav han ut en bok, där han beskriver de sju intelligenserna. Den syftade främst till att bredda pedagogers syn på intelligens. Teorin om de sju intelligenserna har inspirerat massor av lärare, över hela världen men främst i USA.³ Hans idéer gav mig inspiration till min första litteraturstudie, som handlade om dansens inverkan på intelligensutveckling. Även denna studie om en grupp danselevers uppfattning om sin utveckling, grundas på Howard Gardners teorier. Orsaken till att jag har valt att studera

¹Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping: Brain Books, 2001) s 7

²Ibid, s 47

³Ibid, s 8

dansämnet som sådant är för att det är ett ämne som numera är en etablerad estetisk verksamhet på många gymnasier.

Skolor runt om i Sverige vill förbättra elevernas hälsa. De arbetar ständigt med att förnya skolans arbetssätt gällande undervisning och motiven för detta är att forskning visat att vissa elever tar in kunskaper på olika sätt. Ett exempel på en arbetsform som används är dansundervisning. Ett utdrag ur en artikel som publicerades förra hösten får stå som exempel, där lärarna lyfter fram att; ”*eleverna dansar in kunskaperna*”.⁴ Skolan hävdar att genom att lyfta in fysisk aktivitet i undervisningen, arbetar du både med hälsan hos eleverna samt på samma gång hjälpa en del elever att ta in kunskaper genom annorlunda inlärningsätt. En del skolor använder sig av de estetiska ämnena för att skapa nya möjligheter till utveckling hos barn och ungdomar. Skolor som ser till olika utvecklingsbara intelligensområden är exempelvis estetiskt inriktade gymnasieskolor. Här får elever mer utrymme för sina estetiska intressen, vilket de kanske inte får om de går på en vanlig gymnasieskola.

Denna studie behandlar rörelseformen dans som växer sig allt större i vårt nutida samhälle. Enligt min mening är dans ett utbrett område som berör ungdomar, vad det gäller såväl deras sociala som hälsofrämjande utveckling. Att undersöka hur danselever bejakar sin utveckling är ett intressant fenomen och har inspirerat mig till att utföra denna studie. I mitt arbete inriktar jag mig på att studera hur eleverna som går ett estetiskt program med dansinriktning beskriver de estetiska studiernas möjligheter att stimulera till utveckling av de sju multipla intelligenserna.

1.2 Bakgrund

1.2.1 När dansen kommer till skolan

En av människans ursprungliga konstater är dans. Möjligheten till uttryck och kommunikation genom rörelser har genom tiderna visats i olika kulturernas dansformer, t ex i ritualer och religiösa ceremonier. Under senare tiden av medeltiden utgjorde dansen en viktig del av livet i hovet men den bedrevs och komponerades mestadels av medlemmarna i det högre ståndet. Danser som symboliserar uttryck och gemenskap blev nationella danser och folkdanser. Genombrottet för den moderna danskonsten var under 1900-talets första decennier, vilket innebar en förnyelse och ett ökat intresse för danskonsten. Dansen som utbildningsområde

⁴Artikeln är hämtad från nr 124 EvaTranefeldt ”Eleverna dansar in kunskaperna”, Provinstidningen Dalsland (2004 28 okt) s 11

och som konstnärlig form har under de senaste decennierna fått en stark utveckling. På 1960-talet blev dansen även ett populärt ämne inom folkbildningen. Inte förrän mitten av 1970-talet ingick det som "ämne" i skolidrotten. På 1980-talet blev dans för första gången ett eget ämne i vissa gymnasieskolor.

1.2.2 Det estetiska programmet inom den svenska gymnasieskolan

Det estetiska programmet vill ge eleverna grundläggande kunskaper inom kultur och estetik genom att ge möjlighet att allsidigt utveckla förmågan till skapande, inlevelse och uttryck. Den egna individens skapande betonas i den estetiska verksamheten. Utbildningen ger förståelse för de olika konstnärliga uttrycksformerna och det ger individen tillfälle att pröva och utveckla den egna förmågan att uttrycka sig. Utbildningen kan medverka till elevens personliga utveckling och självförverkligande och kan kombineras med ett allmänt estetiskt intresse. Det ges även möjligheter till att diskutera kring olika uppfattningar om konst, konstformer och estetiska värden. Eleverna får därigenom öva sin förmåga att uppleva och reflektera över skapande verksamhet, vilket enligt programförklaringen ökar förmågan att tillägna sig andra kulturformers uttrycksformer och värderingar. Den kulturhistoriska bredden stärks genom samverkan mellan estetiska ämnen och övriga ämnen i programmet. Förståelsen av estetiska verk från olika tider utvecklas hos eleverna genom att det sätts in i sitt historiska och kulturella sammanhang.⁵

1.2.3 Skolverkets beskrivning av dansämnets karaktär

Syftet med ämnet dans i utbildningen är att eleverna skall få kunskaper om dans som konstart både i nutid och ur ett historiskt perspektiv. Den praktiska delen vill skapa förutsättningar för eleven att på egen hand bedriva träning, utföra och gestalta dans samt använda dansen som uttrycksmedel.

Dans som ämne innebär en förening mellan teori och praktik där centrum ligger i en utveckling av det personliga rörelsespråket, förenat med förståelsen av dansens traditioner. Förutom den rörelseträningen som dansen medför, innebär detta också att få en förståelse för det kinestetiska sinnet och utvecklingen av de färdigheter som är nödvändiga för dansens utövande. Till detta tillkommer kunskaper rörande träning av den spatiala, musikaliska och analytiska förmågan.⁶ ”Genom övning av sinnena kan eleven utveckla medvetenhet om

⁵<http://www3.skolverket.se/ki03/info.aspx?infotyp=15&skolform=21&sprak=sv&id=5> (15.3.2005)

⁶<http://www3.skolverket.se/ki03/info.aspx?infotyp=16&skolform=21&sprak=sv&id=D> (15.3.2005)

kroppen och om det kroppsliga minnet, vilket är faktorer som är betydelsefulla för dansen som konst.”⁷

1.3 Teoretiskt ramverk; de sju multipla intelligenserna

Howard Gardner, professor i pedagogik, har under flera år studerat mänsklig intelligens. I hans bok om de sju intelligenserna, arbetade han med att få fram intelligensprofiler för barn. Syftet var att visa att barn har olika intelligensområden för att lärare i sin tur skulle kunna utveckla sin undervisning. Hans teorier har fått stor genomslagskraft hos pedagoger runt om i världen. Gardner vill ge lärare möjlighet att genom kunskap om de olika intelligensområdena, kunna ge barn en så rättvis bild av deras intelligens som möjligt. I hans teorier presenteras en modell om människans intelligenskapacitet genom beskrivningar av olika intelligensområden. Avsikten var att han ville vidga intelligensbegreppet. Gardner menar att man inte bara ska utgå från tester när man vill mäta människans intelligens, utan också se till individens olika kunskapsområden i hjärnan och personens känsla för kultur.⁸

Gardner har tillsammans med några kollegor genomfört pedagogiska experiment i projektet Zero, vid Harvarduniversitetet. Experimentet handlade om hur normalbegåvade barn och så kallade underbarn lär sig att bemästra symboler. Samtidigt studerade han vad som hände när den kognitiva förmågan bryter samman hos personer som drabbas av en hjärnskada. Dessa två forskningsfält gav honom bilden av de sju intelligenserna och det var genom slutsatserna från dessa studier som hans intelligensteori växte fram. Hans studier handlade om att ge en närmare förklaring av ”mänsklig potentiell kapacitet”. Ur detta projekt växte hans teoretiska modell om de olika intelligensområdena fram; *lingvistisk, logisk-matematisk, musikalisk, spatial, kroppslig – kinestetisk, personlig inåtriktad och personlig utåtriktad intelligens*.⁹ Gardner beskriver i en senare bok ”*Intelligenser i nya perspektiv*”¹⁰ fler intelligenser än de sju intelligenserna som är i fokus i denna studie. Hans utformningar av de nya intelligenserna beskriver naturintelligens, en andlig intelligens och en existentiell intelligens. Anledningen till denna studie bortsåg från dessa intelligensområden var för att begränsa studien och koncentreras på de mest utarbetade intelligensteorierna. Nedan följer korta beskrivningar av

⁷<http://www3.skolverket.se/ki03/info.aspx?infotyp=16&skolform=21&sprak=sv&id=D> (15.32005)

⁸Howard Gardner, *De sju intelligenserna* (Jönköping; Brain Books, 1998) s 6-15

⁹Ibid

¹⁰Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001)

varje intelligensområde, såsom jag har uppfattat dem utifrån dels Howard Gardner, dels Gertrud Ericson samt en sammanfattning ifrån en skola som använder sig av teorierna. I nedanstående text har jag utgått från teorin om de sju multipla intelligenserna, för att skapa en översiktlig och tydlig bild av de olika intelligensområdena.

1.3.1 Lingvistisk intelligens - Människor med väl utvecklad lingvistisk begåvning har en omfattande känsla för talet och skriften, har lätt för att lära sig språk och att använda språkets möjligheter i att uttrycka sig. Exempel på yrkeskategorier där människor har hög verbal – lingvistisk intelligens är advokater, talare och författare.¹¹ I språkets kärna för inläring finns en känslighet för såväl ljud, rytm, tonfall och versmått samt för ordningsföljd och innebörd. Individen har inga svårigheter att uppfatta språkets olika funktioner, t.ex. att övertyga, stimulera, vidarebefordra information eller be om något.¹²

Människor med väl utvecklad lingvistisk begåvning har stort ordförråd, lätt för att använda språket, för att uttrycka tankar samt att lära sig läsa och skriva.¹³

1.3.2 Logisk-matematisk intelligens – omfattar begåvningen att logiskt analysera problem, göra matematiska uträkningar och utföra vetenskapliga undersökningar. Exempel på yrkeskategorier inom den matematiska intelligensen är matematiker, logiker och forskare.¹⁴ Tänkandet har sitt ursprung i det visuellt - motoriska området. Individen har skickligheten att gruppera och omgruppera föremål, bedöma deras kvantitet och kunna numrera är centralt i den logisk-matematiska intelligensen. Den innebär också att kunna se relationer mellan föremål, uppfatta likheter, samt att förstå orsak och verkan.¹⁵

Att kunna hantera långa kedjor av resonemang är kanske den mest centrala delen i en matematikers intelligens.¹⁶

1.3.3 Musikalisk intelligens – innebär en skicklighet i att utföra, komponera och uppskatta musikaliska mönster.¹⁷ Det finns också en emotionell aspekt i musiken när den lyckas fånga och kommunicera med olika sorters känslor. Musik kan symboliseras av noter, men de är inte

¹¹Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping, brain Books, 2001), s 47

¹²Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur 2000), s 23

¹³http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

¹⁴Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001), s 47

¹⁵Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 24

¹⁶http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

¹⁷Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001), s 47

nödvändiga för att skapa musik. Både de toner som musiken består av och metoden att sammanfoga dem till melodier kan läras genom imitation.¹⁸

Musikens mönster utförs underförstått med kroppen. Det finns starka bindningar mellan musik och kroppsspråk. En känslighet för anslag, tonhöjd, rytm och klangfärg är en grundläggande förmåga i den musikaliska intelligensen.¹⁹

1.3.4 Spatial intelligens - Spatial intelligens används i olika sammanhang. Centralt för den spatiala förmågan är att visuellt uppfatta världen korrekt, liksom att kunna omvandla och anpassa sin första uppfattning både i den konkreta situationen och senare endast i tanken. Uppfattning om omvärlden styrs främst av synintryck, men för att tänka produktivt krävs också en förmåga att föreställa sig om hur det kan ändras och modifieras. Människor som har stor begåvning inom detta område är navigatörer, piloter, skulptörer, kirurger, schackspelare, grafiska konstnärer och arkitekter.²⁰

Innebär att kunna hitta vägen i en komplex omgivning, spela spel, leka lekar och sporta eller producera hantverk eller konstverk. Förmåga att kunna tänka i bilder och att skapa bilder och mönster med form, färg och storlek.²¹

1.3.5 Kroppslig - kinestetisk intelligens – Har potential att använda hela kroppen eller delar av den för att lösa problem eller skapa produkter. Denna intelligens används hos dansare, skådespelare, idrottsmän, hantverkare, kirurger och mekaniker.²² En förmåga att utföra kontrollerande grovmotoriska och finmotoriska rörelser, både som expressivform och i målinriktade syften. Det högsta stadiet av den kroppsligt - kinestetiska intelligensen kan ses t.ex. hos mimare, dansare och simmare. Gardner menar att imitation kan vara ett centralt begrepp i kinestetiskt tänkande. Mycket tidigt börjar människan uppfatta sin egen kropp som speciell och en jagkänsla börjar uppstå. Kroppen presenterar på sitt sätt den människa som finns inuti den. Den kan ses som ett skal som omsluter jaget, dess känslor tankar och förhoppningar. Ett barns jagkänsla påverkas av andra människors sätt att reagera på både dess

¹⁸Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 24

¹⁹http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

²⁰Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001), s 47

²¹http://www.orebro.se/visintra_5910.htm(3.11.2004)

²²Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001), s 47

verbala och kroppsliga beteende.²³ Kroppslig – kinestetisk intelligens ”Beskriver en människa som kan använda hela sin kropp och händerna med stor skicklighet.”²⁴

1.3.6 Personlig inåtriktad intelligens – Förmågan handlar om att förstå sig själv, sina önskemål, rädslor, möjligheter och använda informationen för att styra över sitt eget liv.²⁵ Den jagkänsla som uppstår ses här som en sammansmältning av kunskaper om sig själv och om andra. När barnet lär sig att särskilja känslor från varandra innebär det en kognitiv process. Att känna på ett visst sätt – jublande, rasade, avundsjuka – är att tolka en situation på ett särskilt sätt, och denna känsla kan påverka både en själv och andra. Ett barn kan lära sig att förstå sina känslor i olika situationer, därmed bättre bemästra dem.²⁶ Kärnan i den personliga inåtriktade intelligensen handlar om att bedöma sitt eget känslomässiga liv. Förmågan består i att skilja olika känslor och kunna sätta namn på dem samt att symbolisera och att använda dem för att vägleda sitt eget beteende gör att man skapar förståelse för vem man verkligen är.²⁷

1.3.7 Personlig utåtriktad intelligens - Den utåtriktade intelligensen omfattar förhållandet till andra människor. Kärnan ligger i förmågan att uppfatta och göra skillnad mellan olika individer, speciellt när det gäller deras humör, temperament, motivation och känslor. Intelligensen betecknar en persons förmåga att förstå andra människors intentioner, drivkrafter och önskemål samt förståelsen om hur man arbetar effektivt tillsammans i en grupp. De som behöver stor förmåga inom detta område är försäljare, lärare, ledare inom olika områden och skådespelare.²⁸ I vårt samhälle kan barnet skilja mellan jaget och andra människor då han eller hon börjar skolan. Vid skolstarten är det mycket viktigt att barnet klarar av saker, men också hur väl detta lyckas. Barnet utvecklar sin förmåga att omedelbart uppfatta en situation på ett korrekt sätt och tolka och bedöma situationen rätt, t.ex. en hotfull situation. Ju mindre ett barn förstår av andra människors känslor och beteende, desto troligare

²³Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 25

²⁴ http://www.orebro.se/visintra_5910.htm(3.11.2004)

²⁵Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001), s 48

²⁶Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 27

²⁷ http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

²⁸Howard Gardner, *Intelligenser ur nya perspektiv*, (Jönköping; Brain Books, 2001), s 48

är det att hon eller han själv reagerar på ett olämpligt sätt och därför misslyckas med att finna sig till rätta i skolan och senare i samhället.²⁹

1.3.8 Sammanfattning av Gardners teorier

Howard Gardners teorier om människans intelligenser har blivit en utgångspunkt för min studie. Enligt hans teorier har varje person sin egen intelligensprofil, dvs. sin speciella blandning och ordning mellan intelligenserna. Varje människa kan enligt Gardner, genom träning av de olika intelligenserna bli bättre inom varje intelligens område, detta sker med hjälp av alla sinnen.³⁰

Individer kan lära sig genom lingvistiska koder (verbala instruktioner), kinestetiska eller spatiala demonstrationer eller starka interpersonella band. Liksom intelligenser kan vara medel för överföring av kunskap, kan kunskapsstoffet i sig tillhöra ett enda specifikt intelligensområde. De kan med andra ord både användas som form och innehåll.³¹

I en tidigare litteraturstudie studerade jag dansens inverkan på barns utveckling av multipla intelligenser en litteraturstudie om intelligensutveckling.³² Där använde jag mig av Howard Gardners definitioner om de multipla intelligenserna och en studie gjord av Gertrud Ericson som beskrev dans ur multipla intelligensers perspektiv. Mina slutsatser var att dans framför allt inverkar på utvecklingen av intelligensområdena; musikalisk, spatial, kinestetisk, personlig inåt och utåtriktad.

1.4 Tidigare forskning

Två forskare som gjort studier om dans och dess påverkan på barn är den tidigare nämnda Gertrud Ericson samt Gunvor Digerfeldt. De har båda skrivit avhandlingar som baserar sig på studier av förskolebarn som medverkat i dansundervisning och deras utveckling. Först i denna del beskrivs *Gertrud Ericson* studier i avhandlingen "Assessment of schoolchildren's performance in dance"³³ och hennes bok som heter "Dans på schemat"³⁴ och sedan *Gunvor Digerfeldt* studier.

²⁹Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 27

³⁰http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

³¹Howard Gardner, *De sju intelligenserna*, (Jönköping; Brain Books, 1996), s304

³²Min b-uppsats, *dansens inverkan på barns utveckling av multipla intelligenser, en litteraturstudie om intelligensutveckling*

³³Gertrud Ericson, *Assessment of schoolchildren's performance in dance* (diss. Stockholm; Almqvist & Wiksell International, 1996)

³⁴Gertrud Ericson, *Dans på schemat*, (Lund, studentlitteratur, 2000)

1.4.1 Gertrud Ericson

Ericson drar med hjälp av dansundervisningen följande slutsatser av de multipla intelligenserna.

Lingvistisk intelligens - språkliga intelligensen är inte det främsta kommunikationssättet i dans. Dansläraren ger korta muntliga instruktioner, men i många situationer används hans/hennes röst och språk mer för att skapa en speciell atmosfär eller association till en idé eller en bild än för att ge information.³⁵

Musikalisk intelligens - i dansundervisning används musik som gör att man använder kroppens rytmiska rörelser och aktiverar barns musikaliska intelligens.³⁶

Logisk-matematisk intelligens – Ericson menar att detta intelligensområde sällan har någon uttalad roll i dansundervisning.³⁷

Spatial intelligens – den spatiala intelligensen spelar stor roll i dans. Den används oavbrutet i riktningar, avstånd, former, och spatiala relationer. Dansrörelser sker i rummet, och den rumsliga utsträckning som rörelsen har, skiljer sig mellan olika dansövningar.

Kärnan ligger i det egna inre engagemanget, som avgör begränsningarna för det personliga utrymmet. Denna känsla av ”att ha plats” gör att barn kan känna att de alltid har tillgång till sitt personliga utrymme även om danssalen är full av barn som gör stora rörelser.³⁸ Ericson skriver; ”*Det är uppenbart att barn använder både kroppslig- kinestetisk och spatial intelligens i dans.*”³⁹

Kinestetisk-kroppslig intelligens - det finns ett muskelminne som används i dansrörelser vilket innebär att muskler lagrar tidigare erfarenheter.⁴⁰ Barn härmar och försöker imitera danslärarens rörelsemönster. De övar sig genom att använda sin kroppsligt - kinestetisk intelligens individuellt, i par eller i grupp. I de improviserande momenten uppmuntras barn att skapa sina egna uttryck, både enskilt och i grupp.⁴¹

³⁵ Ibid, s 49

³⁶ Ibid, s 49

³⁷ Ibid, s 49

³⁸ Ibid, s 48

³⁹ Ibid, s 48

⁴⁰ Ibid, s 25

⁴¹ Ibid, s 48

Personlig inåtriktad intelligens - den personliga inåtriktade intelligensen tas i bruk under dansundervisningen när det gäller att hitta kroppsliga uttryck för känslor som ilska, glädje och sorg. I detta finns också en kognitiv komponent i och med att barnen lär sig att reflektera och uttrycka dessa intryck med hjälp av kroppen. För att lära sig att känna igen dessa känslor och beteenden hos andra barn, får man använda sin personliga utåtriktade intelligens.

Personlig utåtriktad intelligens - i gruppimprovisationer i dans krävs det att barnen samtidigt använder sin inåt- och utåtriktade personliga intelligens, dvs. att de måste kunna fokusera på sina egna erfarenheter, bilder och känslor samtidigt som de tolkar sina kamraters avsikter och önskemål.⁴²

1.4.2 Gunvor Digerfeldt

I denna andra del av tidigare forskning beskrivs studierna från en forskare som heter *Gunvor Digerfeldt* som har skrivit avhandlingen ”*Utvecklingspsykologiska och estetiska aspekter på DANSLEK*”.⁴³

Hon beskriver sin studie om förskolebarn samt hur hon har försökt att utvärdera vilka utvecklingspsykologiska och estetiska effekter som dansundervisningen kan ge barnen. Hon använde sig av lektioner i danslek där barnen utförde tester och olika rörelseövningar. De områden som hon studerade hos barnen var deras utveckling i *motorik, kroppsmedvetenhet, rytmmedvetenhet och kroppslig gestaltning*.

Motorik - denna del delades in i fysiska och koordinativa kvaliteter vilka analyserades med hjälp av test och videofilm. Även om det inte var signifikanta resultat på styrkeproven förefaller det som om dansleken bidragit till att upprätthålla barnens muskelstyrka i ben, armar och buk. Resultaten från de fysiska kvaliteterna såsom ben, buk, och armstyrka, aktionssnabbhet och flexibilitet visade att det fanns förbättrande värden av dansleken.⁴⁴ När det gäller de koordinativa kvaliteterna fann hon en viss positiv inverkan på öga - kroppsordination med rörelseprecision. Balansen fick även en positiv effekt av dansleken.⁴⁵

⁴²Ibid, s 49

⁴³Gunvor Digerfeldt, *Utvecklingspsykologiska och estetiska aspekter på DANSLEK* (diss. Stockholm; Almqvist & Wiksell International, 1990)

⁴⁴Ibid, s 134

⁴⁵Ibid, s 135

Kroppsmedvetenhet - undersökningarna om utvecklingen av barnens kroppsmedvetenhet omfattade både inre och yttre delar av deras vetenskap. Den inre delen bestod bland annat av verbal benämning av kroppsdelar. Med hjälp av dansleken utvecklades denna del mycket positivt. En annan sak som påverkades i den inre delen av kroppsmedvetenhet var förståelsen av kroppens rumsliga placering och dimension. Det som inte nådde ända fram i dansleken var barnens kännedom om höger och vänster diskrimination på den egna kroppen. Detta förklaras med att förskolebarn ännu inte mognat till den grad att de kan ta till sig begreppen höger och vänster av kroppen.⁴⁶ De yttre delarna som bedömdes inom kroppsmedvetenheten, handlade om att kunna lokalisera objekt eller annan person till vänster respektive höger om den egna kroppen. Denna del ansågs svår att mäta i och med att de barn som studerats inte kommit så långt i utvecklingen att de förmådde särskilja höger och vänster på den egna kroppen. Och därmed är de inte heller i stånd att klara av att ange platsen för andra objekt på detta sätt.⁴⁷

Rytmmedvetenhet - granskningen av rytmmedvetenheten grundades på tre beteendemässiga aspekter på rytmer: förmågan att uppfatta och återge auditiva rytmmonster, att synkronisera det verbala och motoriska gensevaret i ordramsor samt att utföra rörelser till dessa. Dansleken gav inga nämnvärda positiva effekter. Men trots detta menar Digerfeldt att finns det ändå positiva tendenser som visade på att dansleken hade varit gynnsam för barnens rytmiska och koordinativa träning. Av undersökningens resultat framgår att barnen fick lättare att återge en mera sammansatt rytmisk struktur i auditiva ljudsekvenser än i ordramsor. Här använder hon begreppet totaluttryck, vilket innebär att barn har behovet av att kunna uttrycka sig i ljud, tal och sång och rörelser på en och samma gång.⁴⁸

Kroppslig gestaltning - testen visade att dansleken gynnat barnens kapacitet att utföra gestaltning av objekt och företeelser med sin egen kropp samt att kombinera olika rörelser och kroppsformer med varandra. Under tester i tidskvaliteter, fort – långsamt, visade det inga nämnvärda resultat som visade på att dansen inverkat på utvecklingen av det området. Kraftkvaliteterna, hård - mjuk och tung-lätt, hade gynnats genom danslekens olika rörelseövningar samt förmågan att spänna respektive slappna av i kroppen. Testresultaten visade även att danslekarna hade haft en viss gynnsam inverkan på barnens förmåga att gestalta känslor.⁴⁹

⁴⁶Ibid, s 186-187

⁴⁷Ibid, s 180

⁴⁸Ibid, s 257-260

⁴⁹Ibid, s 367-368

1.5 Syfte

Syftet var att studera hur eleverna som går på ett estetiskt program med dansinriktning beskriver de estetiska studiernas möjligheter att stimulera till utveckling av de multipla intelligenser, enligt Howard Gardners definition.

2. Metod

2.1 Metodval

För att nå fram till syftet i studien använder jag mig av Gardners teorier som ett teoretiskt ramverk och undersöker danselevens utveckling inom olika intelligensområden. För undersökningen av danselevernas uppfattningar krävdes, enligt min mening, ett beskrivande material från en grupp elever som valt att studera den estetiska danslinjen. Studien grundades på en kvalitativ metod i form av djupintervjuer av elever i den utvalda gruppen. Formen av intervjufrågorna var halvstrukturerad i den mån att i början av intervjuerna användes öppna, inledande frågor som följdes upp med mer direkta frågor, dessa med utgångspunkt kring de sju multipla intelligenserna. Se bilaga (1 och 2).

Intervjufrågorna var gjorda för att få fram vad varje enskild individs beskrivning, vilket gjorde att det blev viktigt att ha så öppna svarsalternativ för respondenterna som möjligt. Registreringsmetoden skedde genom bandinspelning av intervjuerna.

2.1.1 Urval

Mitt urval av skola gjordes utifrån praktiska skäl, genom mina tidigare kontakter med en estetisk gymnasieskola. Därefter gjordes ett riktat urval av skolans enda sista årselever med inriktning dans. Dessa elever går klart sin utbildning våren -05 och har enligt min bedömning, troligtvis mest erfarenheter kring dansämnet, i jämförelse med elever som går 1:a och 2:a året på programmet. Därför gjordes ett slumpmässigt urval i form av lottdragning inom respektive kön i gymnasieklassen. Klassen var baserad på 16 elever (3 manliga, 13 kvinnliga).

Respondentgruppen begränsades till 6 personer, (1 manlig och 5 kvinnliga) från skolans enda klass med 3:e års elever. Respondenterna har en ganska olik bakgrund vad det gäller dansundervisning, 3 av eleverna som intervjuades har dansat sen de var mellan 7-10 år, medan resten av gruppen började dansa under 1:a året på gymnasiet. Alla i respondentgruppen

var positiva till att genomföra intervjuerna vilket gjorde att det inte blev något bortfall av intervjupersonerna.

2.1.2 Bakgrunds beskrivning av intervjupersonerna

Personerna i gruppen har ett väldigt stort intresse för dans och säger att det numera är en del av deras liv. Orsaken till varför dessa elever har valt att gå på ett gymnasieprogram med dansinriktning, visade sig ge väldigt olika svar under intervjuerna. De flesta motiverade sitt val med att de då fick tid över till att studera de andra skolämnena. De upplevde även att dansen på schemat resulterade i att de blev mer motiverade under skoldagen eftersom de fick möjlighet att dansa, vilket eleverna tycker är väldigt roligt.

Dansen ger eleverna möjligheter att kunna motionera under skoltid, vilket gör att de har mer fritid när de kommer hem från skolan. Som en följd av detta har de mer tid över till att koncentrera sig på sina studier i andra ämnen. Många av intervjupersonerna nämner också att om de måste sitta still i skolbänkarna hela dagarna skulle det göra dem tokiga och en av de intervjuade sade; ”*vart skulle all energi ta vägen!*”. För vissa elever vad det deras drömmar om att vilja bli musical- eller dansartist som gjort att de valt ett gymnasieprogram med dansinriktning.

2.1.3 Genomförandet av de kvalitativa intervjuerna

Innan jag genomförde intervjuerna på respondentgruppen, gjordes en provintervju med en kvinnlig intervjuperson som gått ut den estetiska danslinjen vt-04. Motivet med provintervjun var att kontrollera om de utarbetade frågeställningarna inom intelligensområdena var relevanta, begripliga och ifall min struktur på intervjun behövde ändras.

Det framkom under provintervjun att det krävdes en del omformuleringar av frågeområdena för att intervjupersonen inte skulle missuppfatta några frågor. Det tillsattes även två till övergripande frågeområden som ansågs kunna ge bra beskrivande svar. Se bilaga (2).

Intervjuerna ägde rum på elevernas skola under två hela dagar, således blev det två intervjuer under en dag och de resterande intervjuerna dagen därpå.

Alla intervjuer genomfördes i ett arbetsrum, där ingen annan hade tillträde vilket gav en tyst och stillsam miljö för respondenterna. Samtalet med varje elev pågick i en timme. Strukturen på frågorna var densamma inför alla intervjuer, men ordningsföljden samt följdfrågorna formulerades beroende på svaren från respondenten.

2.1.4 Bearbetning av intervjuerna

För att få en överblick av det inkomna materialet, gjordes en transkribering av alla svaren från intervjuerna. Det som utelämnades var ljud i form av; Äh, hostningar och harklingar. Därefter vidtogs en analys och kategorisering av utsagorna och de sattes i relation till Gardners teorier om de sju multipla intelligenserna. Gardners teorier utgjorde ett teoretiskt ramverk för att kunna analysera elevernas utveckling. I arbetets diskussionsdel framkommer mina tolkningar om deras uppfattningar i relation till de sju intelligenserna. För min bearbetning av utsagorna refererar jag till Jan Trost ”Kvalitativa intervjuer”⁵⁰ där han beskriver hur man kan arbeta med intervjuer.

2.1.5 Litteratursökning

För att få en inblick i forskningsområdet genomfördes litteratursökningar i databaser. (För att se sökord, söksträngar samt antal träffar, se bilaga 4). Där fanns material som inte berörde mitt område med kombinationen dans och intelligensutveckling. I och med mina tidigare kunskaper kring ämnet hade jag redan läst in mig på vissa områden, som jag även kompletterade med litteratur rekommenderad av min handledare på Idrottshögskolan.

2.1.6 Validitet och reliabilitet

I relation till studiens syfte är min uppfattning att arbetet lett till en ökade förståelse inom dans och intelligensutveckling, vilket också var ett syfte med arbetet. Genom att en provintervju genomfördes menar jag att reliabiliteten kan anses vara god då jag vidtagit åtgärder för att minska missförstånd kring intervjufrågorna.

⁵⁰ Jan Trost, *Kvalitativa intervjuer*, (Lund; studentlitteratur, 1997) s 114

3. Resultatredovisning

I denna del beskrivs elevernas utsagor med utgångspunkt från Gardners teorier om människans olika intelligensområden. I texten framgår en sammanfattande beskrivning av utsagorna i de fallen då svaren var väldigt lika men i de fall där elevernas utsagor var olika beskrivs respektive utsaga. Utsagorna sätts i relation till de sju multipla intelligenserna. Utsagorna är analyserande och kategoriserade av mig och beskriver vad eleverna berättade om sin uppfattning om dansens möjlighet till utveckling och det förstärks med citat från intervjupersonerna. Intervjupersonerna benämns i texten som Ip och numreras från 1 till 6. (exempel; Ip1, Ip2, osv...)

3.1 Beskrivningar av elevernas uppfattningar om sin utveckling inom de olika intelligensområdena

3.1.1 Lingvistisk intelligens

Elevernas upplevelser om deras verbala förmåga, att ha lätt för att läsa och skriva, att kunna uttrycka sig i ord, har utvecklats genom att dansa.

Det var ingen i intervjugruppen som direkt upplevde att dansen kunde utveckla deras språkliga förmåga, de tyckte att det var svårt att komma på om det fanns något i deras undervisning som tydde på att de hade mött denna intelligens. Eleverna ansåg snarare att dansundervisning kunde hämma den verbala förmågan i och med att man gärna vill ersätta ord med rörelser i dansundervisningen. Fast Ip2 och 4 berörde den lingvistiska intelligensen i deras utsagor enligt nedanstående text.

Intervjuperson 1 – berättar att han/hon tidigare hade väldigt svårt för att stå och hålla föredrag inför klassen i olika sammanhang, framför allt påtagligt blev det i de andra ämnena. Ip 1 beskriver att det kändes alldeles för nervöst och tyckte det kändes obehagligt, när de andra i klassen bara stod och tittade på när han/hon skulle prata. *”Nu efter de tre åren på danslinjen, kändes det faktiskt roligt att stå inför andra människor och hålla föredrag. Det är alla framträdanden i dansen som gjort att man blir mer van vid att stå inför folk och ändå*

behålla ett visst lugn inom sig.” Respondenten beskriver att detta har gjort att han/hon gjort flera framsteg inom de andra skolämnena, där det har blivit obligatoriskt att kunna stå inför klassen och hålla föredrag.

Intervjuperson 4 - dansundervisningen och dess framträdanden har enligt Ip 4 utvecklats, när det gäller att hålla föredrag inom de andra ämnena. Enligt eleven så känns det lättare när man väl har vunnit kampen mot sig själv en gång, för sen handlar det bara om att känna mod till att stå i centrum. *”Jag fick uppleva prestationsångesten under det första året, här på danslinjen när vi hade små uppträdanden och då var det bara att våga göra det!”* Sen dess har utvecklingen bara gått framåt för Ip 4

3.1.2 Logisk – matematisk intelligens

Elevernas upplevelser om deras matematiska förmåga, att ha lätt för beräkningar och tänka logiskt, har utvecklats genom att dansa.

Det var ingen i intervju gruppen som berättade om att deras matematiska förmåga direkt har utvecklats genom att de har dansat. Endast att tankeprocesser och analyseringsförmågan används i dansundervisningen, vilket också enligt eleverna har en viss betydelse när man lär sig att lösa matematiska uppgifter. Eleverna upplevde att matematiken på gymnasienivå var avancerad och det fanns inget i dansen som kan utveckla inläringen av exempelvis derivatan. Två i intervjugruppen lyfte fram att man säkert i en yngre ålder skulle kunna använda sig av dansundervisning för att lära sig mer om geometri. De berättade att i dansundervisning lär man sig olika formationer som att bilda olika raka led i rummet, kvadrater och trianglar. Detta gjorde att de ansåg att enklare begrepp i matematiken kunde göras med hjälp av kroppsövelser.

3.1.3 Musikalisk intelligens

Elevernas upplevelser av deras musikaliska förmåga, att ha taktkänsla och känna rytmer, har utvecklats genom att dansa.

Intervjuperson 1 – berättade att *”Musik har alltid varit en del av mig, men det har ju växt sig ännu större nu i och med att man kan med hjälp av rörelser förstärka en viss sorts musikstil”*. Enligt respondenten utökar man sina områden inom musiken, för ganska ofta används ovanlig och speciell musik under danslektionerna. Musiken beskriver Ip 1 som väldigt varierande i

undervisningen. Dels för att eleven skall känna på hur man kan röra sig till olika musikstilar, dels för att det finns olika sorters rytmer som man kan dansa till. Han/hon berättar även att i ämnet dans ingår även rytmträning som ökar förståelse för vad man kan göra utan musik, bara genom att använda kroppen. Ip1 berättar att han/hon själv brukar testa att göra rytmer med händerna och fötterna under tiden rörelser utförs, vilket gör att man lär sig att skapa egen musik. Ett annat ämne som ingår i estetiska programmet är musikhistoria, där Ip1 nämner att man får lära sig om bakgrunden och uppkomsten till alls sort av musik, vilket också gör att eleven kan koppla det till tidsepoker och dess händelser.

Intervjuperson 2 – beskriver att dansen är liksom beroende av musiken och man kan dansa till många olika genrer. Han/hon berättar att när man lär sig en ny dans till ett musikstycke är man tvungen att lyssna igenom låten väldigt noggrant och med hjälp av danspedagogen analysera den. Arbete med musikstycken kan göra att man börjar tycka om dem, fastän det inte är ett musikstycke som man vanligtvis skulle ha fattat tycke för. *”Jag har lärt mig att tycka om väldigt många olika stilar, genom att man arbetar med låtarna en hel del innan man gör koreografin till låten, man skapar liksom förståelsen för texten och musiken.”*

Intervjuperson 3 – menar att musiken är ett hjälpmedel till hans/hennes dans och det gör att publiken lättare kan uppfatta budskapen i koreografierna.

Intervjuperson 4 – berättar att i undervisningen används det mycket musik, det är ett brett utbud på olika genrer. Han/hon berättar att under dansundervisningen brukar dansläraren låta eleverna dansa till musikstycken som har lite annorlunda takter, för att utöka deras färdigheter i att kunna räkna och känna takten i lite ovanligare takter och inte bara dansa till fyra takts musik. Liksom Ip 1 också tidigare nämnt så arbetar de med rytmträning och genom rytmträningen har Ip 4 lärt sig att läsa och klappa noter.

Intervjuperson 5 – berättar att under de senaste åren har han/hon mognat och känner sig mer mottaglig för sambanden mellan dans och rytm. Ip 5 har sedan ung ålder dansat, men har alltid haft svårigheter med taktkänslan. Efter andra året var det som om allt släppte och taktkänslan fanns där. Han/hon menar att utvecklingen av taktkänslan kom när man var tvungen att lära sig att räkna till musiken.

Intervjuperson 6 – menar att dansundervisningen har gjort att Ip6 lyssnar mer på olika sorters musik och har utvecklat sitt musikintresse. *”Innan jag dansade tyckte jag bara om en viss sorts musik men nu kan jag lyssna på all sorts musik och tycka att den är bra.”* Eleven berättar att när de lär in en koreografi till ett musikstycke, får de en känsla tilldelat av deras lärare vilket gör att man får en annan förståelse för låten, vilket i sin tur oftast leder till att man börjar tycka om låten som man gör rörelser till. Han/hon beskriver också rytmträningen som ingår i dansundervisningen. Där lär eleven sig att klappa noter och räkna till olika takter som finns i musiken.

3.1.4 Spatial - intelligens

Elevernas upplevelser av deras spatiala förmåga, att kunna orientera sig, röra sig i olika riktningar och ha rumsuppfattning, har utvecklats genom att dansa.

Intervjuperson 1 – beskriver att rumsuppfattning är något som tränas genom att dansa, eleven lär sig att orientera sig och veta vad som är fram och bak i rummet. Ip1 berättar att det är viktigt att använda sig av hela rummet i en dans och att centrumet i rummet kan befinna sig vars som helst i rummet när man utför en dans. Genom dansen lär man sig att känna av var andra människor befinner sig i rummet vilket innebär att man lär sig att inte krocka med någon i rummet.

Intervjuperson 2 – menar att genom koreografierna lär man sig att känna av var alla befinner sig i olika delar av rummet. Detta för att kunna utföra dansen. Ip2 berättar om när han/hon utfört föreställningar på scen och då har det varit extra viktigt att få kunskap om var de andra befinner sig i koreografin.

Intervjuperson 3 – anser att en del av att lära sig koreografin är att lära sig placeringarna i rummet. Han/hon beskriver att det kan innebära att man under första delen av dansen skall man vara i ett led längst fram, men under andra delen skall man vara i mitten eller längst bak, fast i en rund formation. Ip 3 menar att placeringarna i dansen gör att personen hela tiden måste veta var han/hon befinner sig i rummet, samtidigt som han/hon måste veta var de andra finns i rummet. Vidare berättar Ip 3 om hur en enkel övning som piruetter skapar rumsuppfattning. *”Under danslektionerna lär man sig piruetter, snurrar på ett ben, då får man kunskap om när man har sin kropp vänd mot fronten.”*

Intervjuperson 4 - Personen berättar om en uppgift ifrån sitt andra gymnasieår, där eleverna skulle göra en egen koreografi till valfritt musikstycke. Där fick personen först välja en låt, därefter tänka ut en koreografi i huvudet och sedan testa det i praktiken. Individen beskrev att tankeprocessen i denna uppgift var det svåraste, för det var svårt att tänka i form av bilder i huvudet och sen få det att fungera i praktiken. Koreografin bestod av dessutom flera personer så det var många olika riktningar och formationer som skulle fungera.

Intervjuperson 5 - I vissa danser beskriver personen att de har använt sig av olika fronter, alltså gör övningar åt olika håll och då benämna fronten som framsidan i rummet. En koreografi kan t ex. innehålla övningar i alla olika riktningar som finns i rummet.

Intervjuperson 6 – upplever att rumsuppfattning inte är något man tänker på som dansare, det är bara något som man gör och använder när man dansar. Ip 6 berättar att dansundervisningen sker överallt i rummet och man använder nivåer, avstånd, långsamma och snabba rörelser, vilket gör att man lär sig att veta var man är i rummet.

3.1.5 Kroppslig – kinestetisk intelligens

Elevernas upplevelser av deras kroppsliga - kinestetiska förmåga, att kunna använda sin kropp i grovmotoriska och finmotoriska rörelser, kropps kontroll, rörelser, har utvecklats genom dansen.

Intervjuperson 1 – menar att dansandet lär en att känna skillnader mellan bra och dåligt sätt att utföra olika rörelser. Genom sin ökade kroppsmedvetenhet kommer man till insikt i hur man sitter, står och går, vilket gör att man förbättrar sin hållning i olika positioner. Ip 1 anser att anatomi lektionerna gör att han/hon har fått mer kunskap i hur musklerna arbetar i olika rörelser. Ip1 nämner även att under danslektionerna får man tid till att utveckla både stora och små rörelser, vilka gör att kroppskontrollen ökar och kännedomen om var kroppens delar befinner sig i olika övningar. Kombinationer av rörelser som danspedagogen visar ökar koordinations förmåga och gör att man får lära sig att tänka på många olika saker samtidigt. Han/hon berättar även om att ha utvecklats till en bättre dansare på scen, vågar ta för sig och leva ut sina rörelser mer än under tidigare år, vilket grundas på att personen upplever sig själv som mer medveten om sina rörelser.

Intervjuperson 2 - Personen berättar att han/hon upplever att de tre åren på danslinjen har givit bättre kroppsmedvetenhet, en medvetenhet för hur man utför olika rörelser med kroppen.

”Tidigare visste jag inte hur jag skulle kunna korrigera mina fel i min hållning, men med tiden när jag lärde känna varje kroppsdel blev det lättare att rätta till de felen.”

Ett ämne som ingår i dansämnena är anatomi, läran om musklerna och deras funktioner. Ip2 nämner att kunskapen om hur allt hänger samman med musklerna och rörelserna, gör att han/hon känner sig ännu mer medveten om hur han/hon kan utföra olika dansövningar. Detta medför kunskap om hur man kan förbättras i olika övningar om man tränar rätt muskler.

Intervjuperson 3 - beskriver att genom olika dansstilar har han/hon fått bättre kroppskontroll och blivit mer medveten om vilka rörelser kroppen är kapabel till att utföra. Ip 3 berättar att åren innan danslinjen var kroppsörelserna i dansen mer stela och strikta, men nu var rörelserna mer avslappnade och har ett större rörelseutbud. Han/hon upplever att rörelserna inte är begränsade på samma sätt längre, utan nu finner eleven mer kroppskontroll och kan därmed utföra fler rörelser. Vidare berättar han/hon att många vet om att dansen gör så att man får en bättre kroppskontroll, men respondenten anser att skapa en medvetenhet om var och hur man använder sin kropp är nästan ännu viktigare. Han/hon menar att genom olika övningar i dansen utvecklar man en kunskap om hur kroppen arbetar för att utföra rörelsen. Ip 3 berättar att eleverna läst en del anatomi och gör djupare ingångar och lär sig vilka muskler som arbetar i olika övningar, för att kunna bli bättre och utvecklas ännu mer. Vidare berättar eleven om att när man är väl medveten om sambanden mellan muskler och rörelser är de också fullt kapabla att avgöra vilka rörelser som passar deras kropp. *”Nu kan jag praktiskt taget göra vad jag vill med min kropp!”*

Intervjuperson 4 – berättar om att danser ger god kroppshållning, träning så att man kan hålla en bra och upprätt hållning i olika övningar med kroppen. *”Jag hade ganska dålig kroppshållning innan jag började dansa, men nu är jag medveten om hur jag skall vara för att vara upprätt och ha en bra hållning. Det är tre saker som har hjälpt mig att förbättra min kroppshållning, det är att alltid ha god kroppshållning, all balans- och styrketräning.”*

Personen anser att man bygger upp sin kropp genom att dansa.

Intervjuperson 5 – menar att dansundervisning går ut på att man skall utvecklas och förbättras som dansare, vilket gör att man får mer och mer kännedom om vad alla delar på kroppen sitter och hur man kan använda dem. Charmen med att dansa, enligt Ip 5, är att man hela tiden upptäcker nya fel. Han/hon berättar om att i början av första året var fingrarna en

kroppsdelen som eleven inte kände under tiden som rörelser utfördes, efterhand kunde han/hon känna av om fingrarna spretade eller var samlade under rörelser.

Personen upplever också att man har bättre kontroll på sin kropp, en förståelse för hur man skall kunna utföra vissa rörelser har ökat. Han/hon beskriver hur man i dansen övar mycket på att först tänka rörelsen i huvudet och sen göra det med kroppen, vilket gör att man lättare tar in nya instruktioner för hur man utför övningar. Fast han/hon nämner även hur svårt det kan vara ibland, när man tänker rätt, men ändå har svårt att få ut det till kroppsörelser.

Intervjuperson 6 – berättar att genom en förbättrad kroppskontroll, har tekniken blivit bättre, för att det har blivit lättare att justera fel som han/hon gör i dansutövandet. Mindre korrigeringar har blivit mer möjligt nu när han/hon känner till alla delar av sin kropp. Ip 6 beskriver hur utåtvridning är en del i baletten, och som är grundläggande för att ha rätt position i alla övningar. Vidare berättar eleven om när man först lär sig utåtvridningen, tror man att det bara handlar om att vrida ut fötterna i hundraåttiograder. Med tiden lär man sig att det handlar om att vrida ut fötterna till den mån att man kan utföra alla andra övningar ur samma vinkling.

3.1.6 Personlig inåtriktad intelligens

Elevernas upplevelser av deras personliga inåtriktade intelligens förmåga, att kunna skilja på sina känslor, lära känna sig själv, sin självbild och sitt självförtroende, har utvecklats genom dansen.

Intervjuperson 1 – menar att när man dansar förmedlar man ofta en känsla till publiken, det kan handla om ilska, glädje och sorg. Detta arbete med känslor leder till att man får lättare för att uttrycka sina känslor och blir inte rädd för dem, berättar ip 1. *”Det känns tryggt att inte alltid behöva uttrycka sig verbalt utan kan använda sig av sitt kroppsspråk, när man känner sig ledsen eller glad.”* Vidare beskriver respondenten att ibland blir det som en psykisk bearbetning av känslor, när man försöker att förmedla en speciell känsla som man har inom sig. På detta sätt lär man sig att förmedla olika känslor. Man lär sig att inget sätt är fel och att känslor kan symboliseras i form av många olika rörelser. Detta gör att ip 1 självförtroende i att utföra egna dansövningar stärks, berättar han/hon. Vad som också påverkar självkänslan positivt genom dansen är att lär man sig att stå i fokus på scen.

Intervjuperson 2 – beskriver att självkännedom hos personen har ökat genom att dansen har gett honom/henne en inre dialog med sina känslor. Han/hon menar att när man vill förmedla en känsla, måste man gå in i sig själv och leta fram känslan, för att veta hur man skall kunna uttrycka sig. Detta gör att det uppstår en inre kontakt med sig själv, vilket gör att man lär känna sig själv och sina känslor på ett annat sätt, än vad man vanligtvis är van vid. För Han/hon är dans ett sätt att uttrycka sig, där man kan dela med sig av sina känslor. *”I min vardag är jag en ganska tillbakadragen person som inte alltid berättar om mina känslor, vilket gör att jag känner mer behov av att få uppleva dem genom att dansa.”* Ip2 liknar det som ett rollspel, där man går in i sin roll och känsla när man uppträder. Han/hon berättar även att under danslektionerna när de arbetar med att få fram nya koreografier, kommer ofta det aktuella ämnet ”ungdomsproblem” upp. Idag handlar ungdomars liv mycket om stress, studiekraV och prestationskraV. Han/hon berättar om slutproduktion⁵¹, där klassen hade olika temaområden som beskrev klasskamraternas olika liv, utformade i olika danser, där symboliserades bland annat stress, körkorts- och åtstörningskraV. Ip 2 berättar också att när man får uppleva alla dessa känslor som rör ens liv dagligen med sina kamrater, innebär det att man känner stöd och att man inte är ensam om att känna såhär.

Intervjuperson 2 – berättar att förut när han/hon inte hade kommit så långt i sin danskarriär var det viktigast att dansa rätt och inte få tillrättavisningar i danssalen. Fast nu har han/hon enligt sin uppfattning utvecklat sitt sinne för dans och menar att det inte bara är rörelser man utför utan att det handlar om vad man känner när man gör rörelserna som är viktigast. Ip 2 menar att kroppsmedvetenhet ökar då man utvecklas som dansare och kroppen hjälper individen att i sin tur få en bättre kontakt med sig själv. *”Om det inte varit för dansen tror jag inte att jag hade mött den insikten med mig själv och mina känslor.”*

Intervjuperson 3 – berättar att man lär sig att förmedla känslor eller budskap genom olika koreografier. Eleven beskriver att när man arbetar med att lära sig en ny dans, brukar danspedagogen först berätta om vad budskapet är i dansen. Det är sen upptill en själv att finna känslan och få ut den genom kroppens rörelser. *”Dans blir en form av teater, där du förmedlar dina känslor genom kroppsrorelser och inte i ord.”*

Vidare berättar Ip 3 om slutproduktionen, där klassen använde sig av att förmedla olika känslor som påverkade dem i det vardagliga livet, samtidigt som de gjorde karikatyrer av sig själva genom hela föreställningen. En uppgift som personen berättar om handlar om att föröka

⁵¹ En stor dansföreställning, som danseleverna genomför innan de går ut danslinjen.

återspegla sitt uppförande och sin roll som en väldigt lat person i klassen. *”Det var en svår roll att gå in i, eftersom jag inte anser att jag är så lat som andra tycker, men samtidigt kom jag till insikt i hur andra människor ser på mig.”* Eleven berättar också om sitt självförtroende som påverkas genom dansuppträdanden. *”Jag var innan en ganska blyg person innan jag började på danslinjen men genom träning att utsätta mig för obekväma föreställningar hela tiden gav det mig bättre självförtroende i att våga visa vad jag kan.”*

Intervjuperson 4 - menar att genom att dansa kan människor förmedla ett budskap utan att prata i ord. Han/hon berättar om att det blir som en berättelse som man vill förmedla inför en grupp människor. Där det enligt ip 4, oftast handlar om att sprida glädje och stark känsla av lycka men kan också vara budskap om ondska och ilska. Något som dansen hade utvecklat en hel del var personens scenskräck, genom alla de uppträdanden som han/hon tvingats till under åren på danslinjen, har självförtroendet gjort stora framsteg, enligt ip 4. *”Jag hatade att stå på scen men när jag väl gjorde det, var det jätte roligt, det var ett väldigt stort framsteg för mig, för jag trodde aldrig att jag skulle göra det, men det har stärkt mig och mitt självförtroende.”* Han/hon nämner att som dansare slutar man inte med att vara på scen, vilket gör att självförtroendet bara växer sig starkare.

Intervjuperson 5 – menar att under danslektioner arbetar de mycket med att gestalta med sin kropp utan att använda sin språkliga förmåga. *”Dansen innebär för mig att förmedla något utan att prata, ett annat sätt att uttrycka sina känslor.”* Enligt Ip 5 gör detta att man växer i sig själv och hittar andra sätt genom kroppen att uttrycka vad man tycker och känner. Han/hon berättar att *”Under de tre åren på skolan har jag växt väldigt mycket i mig själv, känner mig trygg och har lärt känna mig själv”*. Detta beror på enligt eleven, att genom dansen har han/hon utvecklats till en mer självständig individ. *”Jag tror att ett mitt självförtroende växte fram genom dansen.”* Vidare berättar han/hon om hur kroppens rörelser blir ett medel för att uttrycka sig, vilket gör att han/hon utvecklat synen på kroppen, lär sig att acceptera sin kropp. Han/hon berättar om när insikten kom; att det var såhär hans/hennes kropp ser ut, och att det var bara att acceptera det. Ip 5 upplever att många dansare kommer underfund med att varje individs kropp har speciella egenskaper som är viktiga att framhålla i olika övningar och Ip 5 hade själv egenskaper som han/hon inte visste om innan dansen var uppe på denna nivå. Vidare berättar respondenten att arbeta med känslor genom dansen ger erfarenheter att kunna hantera olika sorters känslor, för även om man går in i en roll när man dansar så visar man ju ändå en del av ens egna känslor i dansen.

Intervjuperson 6 – beskriver att när man arbetar med de emotionella delarna i danserna får man möjlighet att berätta sin syn på känslan, vilket gör att en tolkning på en dans kan skilja sig en hel del ifrån olika individer. Att människor tolkar den förmedlade känslan olika beror på att alla inte har samma bakgrund och ser situationer på olika sätt, enligt eleven.

Detta skapar förståelse för den enskildas beskrivelse av en känsla och hur andra människor upplever det. Vidare berättar Ip att det medför att man lär sig att hantera olika situationer som har med den känslan och situationen att göra. Självförtroendet arbetar man hela tiden med i dansundervisningen och det är något som växer sig starkare med tiden. Han/hon berättar att stå på scen och uppträda inför publik gör att man får uppskattning för det man gör, vilket i sin tur leder till bättre självförtroende. Ip 6 berättar även att *”Jag har utvecklats på det sättet att jag vågar uttrycka mig för folk, säga vad jag tycker och tänker utan att behöva vara rädd för att det blir fel”*. Respondenten beskriver att genom dansundervisningen har man kunnat utveckla sin egen dansstil, fått uppmuntran att behålla den, fått det förklarat för en att alla har sin egen stil och den skall alltid till viss mån finnas kvar. Här berättar han/hon om att man får uppskattning för det som är en själv, vilket leder till mer självsäkerhet. När Ip 6 beskriver dansämnet, pratar han/hon om en konstnärlig sida, där fantasin, förståelsen och sammanhanget i historien spelar en viktig roll. Där berättar eleven om att han/hon har utvecklats en hel del, vilket gör att han/hon är väldigt intresserad för sammanhangen i det som de lär sig och få fram en mening med allt de gör.

3.1.7 Personlig utåtriktad intelligens

Elevernas upplevelser av deras personliga utåtriktade intelligens förmåga, den sociala kompetensen och förhållandet till andra människor, har utvecklats genom dansen.

Intervjuperson 1 - I slutproduktionen gjordes en dans om konflikterna som varit i klassen, den ansåg respondenten var väldigt lärorik. Ip 1 berättade om hur koreografin gjordes tillsammans i klassen, där alla fick vara med och berätta om sin syn på de olika konflikterna. Detta gjorde att eleven menar att man fick insyn i andras beteenden och bakgrunden till varför de agerat som de gjort. Enligt eleven arbetar de i dansundervisningen med problem som hela tiden dyker upp i deras liv, vilket gör att de känner stöd ifrån kamraterna, kommer varandra väldigt nära och lär sig att respektera alla i klassen.

Intervjuperson 2 - I dansundervisningen uppfattar eleven det som extra viktigt att lära sig att visa hänsyn och lämna plats åt sina andra vänner i klassen, för att få ett så bra samarbete som möjligt. I och med att man arbetar så mycket med känslor och hur man reagerar i olika situationer, upplever han/hon att man får lättare till att bedöma hur andra människor känner sig och vill bli bemötta. Han/hon berättar att det handlar mycket om se den andre personens kroppshållning och hur den rör sig exempelvis då den är ledsen och nedstämd, sen är det bara att försöka behandla personen som han/hon själv skulle vilja bli behandlad, då Ip är nedstämd och ledsen.

Intervjuperson 3 – berättar att i dansämnet ingår även tre kurser med improvisation, vilket skiljer sig en hel del ifrån de traditionella danskurserna som modern, jazz och balett. Vidare beskriver han/hon att improvisation handlar om att improvisera till ett musikstycke, en känsla, en text eller bara göra kroppsrörelser. För att klara av att improvisera inför en grupp människor kräver det att man känner sig bekväm i gruppen och vet om att det är accepterat att göra rörelser som man själv anser är bra. Personen anser att de känner sig väldigt bekväma i klassen pga. att de gör alla dessa rörelseövningar ihop och att de gör något som alla tycker är roligt.

Intervjuperson 4 – berättar att under ett projektarbete om mobbning fick han/hon lära sig en hel del om sig själv och andra människor, speciellt hur lätt man kan misstolka situationer. Projektarbetet gjorde att personen började att analyserade sina beteenden mot sina medmänniskor, vilket skapade mer insikt i hur han/hon faktiskt beter sig. Eleven menar att dansen gör att man många gånger kommer till insikt i hur man reagerar och beter sig i olika situationer. Han/hon tar även upp att när man har varit dansare ett tag blir det ganska naturligt med närkontakt dansare emellan, för det är ofta som man gör lyft och att man håller i varandra på olika sätt i koreografin. Det har Ip 4 märkt att det inte alls är vanligt särskilt vanligt utanför sin omgivning i skolan, utan där är det många som är rädda för den kroppsliga kontakten som man har blivit van vid som dansare.

Intervjuperson 5 - Berättar om att dans kan medföra väldigt många olika saker men det väsentliga med att dans är att känna att man kan uttrycka något med hjälp av min kropp. Personen beskriver att den trygghet som hon/han känner att de har i klassen, gör att de har en bra sammanhållning och god gemenskap, vilket gör att det också blir en del av dansen. Eleven berättar att i deras slutproduktion visade de upp den goda gemenskapen i klassen genom att

kramas, hålla om varandra i en av koreografierna. Varför de lyckas behålla denna sammanhållning anser Ip bero på att de känner varandra och deras olika humör, så alla vet hur de skall vara mot varandra för att det skall fungera. Vidare berättar han/hon om att ha lärt sig att stå för det han/hon tycker och det grundar sig i att alla i klassen respekterar varandra och låter alla ha sina åsikter.

Intervjuperson 6 – berättar om hur han/hon upplever att klassen har väldigt bra sammanhållning och känner stark samhörighet med alla elever. Eleven menar att genom att man har lärt känna klasskompisarna så väl, gör det att man lärt sig att respektera dem. *”Jag känner att jag verkligen kan vara mig själv, och det känns som om dansen lett in mig på att vara mig själv och bli accepterad så.”* Ip 6 beskriver att i dansundervisningen får de lära sig att tolka olika danser och sen återberätta budskapet i koreografin, vilket gör att man lär sig att se saker ur olika synvinklar. Man får erfarenheter av att tolka och analysera olika situationer och beteenden som inträffar i vårt vardagliga liv, enligt respondenten.

Han/hon berättar att personer som har svårt att uttrycka sig i ord och har svårt med sitt agerande i andra människors närvaro kan dansen vara ett medel för att visa andra individer vad man anser. Med detta menar Ip 6 att dansen innebär en lösning för många människor som gärna vill använda kroppen för att uttrycka sig, istället för att tala i ord. *”Med dansen som hjälpmedel kan man starta debatter, lösa konflikter och problem som visar sig i klassen.”*

4. Diskussion

I denna del kommer elevernas utsagor att tolkas i relation till de sju multipla intelligenserna. Även här använder jag förkortningen Ip och rangordning när en intervjuperson citeras. (Intervjuperson; Ip1, Ip2, osv...)

Uppfattningarna kring hur eleverna har utvecklats genom att dansa är väldigt individuellt. Enligt min uppfattning var det en ganska svår fråga att egentligen kunna svara på, eftersom eleverna har inte har en aning om hur deras utveckling hade sett ut om de gått på en vanlig gymnasieskola utan dans som ämne i deras undervisning. När ungdomar befinner sig mellan sexton och arton år, alltså under gymnasie åren, händer det väldigt mycket i deras liv. Och de håller på att formas inför vuxenlivet, vilket gör att det blir svårt att avgöra vilka faktorer som påverkat elevernas utveckling.

4.1 Tolkning av utsagorna

4.1.1 Lingvistisk intelligens

I utsagorna framkommer att respondenterna inte mött detta område genom dansen. Enligt intervjupersonerna försöker dansen istället ersätta den verbala kommunikationen med dansrörelser enligt intervjupersonerna. Min tolkning utifrån utsagorna var att eleverna fick lära att uttrycka sig med kroppen istället för att uttrycka sig med ord.

Det blir negativt när man analyserar den språkliga kommunikationens utveckling i dans och man glömmer då en viktig aspekt att nämligen kroppsspråket ger människan ännu ett sätt att kommunicera på.

I språkets kärna enligt Gardners definition finner man under inläringen av språket en känslighet för såväl ljud, rytmer, tonfall och versmått som för ord och ordningsföljd och innebörd.⁵² Dessa påståenden har inte någon betydelse för intervjugruppens ålder, men har de dansat hela livet, hade det varit intressant att undersöka hur dansandet hade påverkat deras inläring av språket.

⁵²Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 23

4.1.2 Logisk - matematisk intelligens

Intervjugruppen ansåg inte att deras matematiska förmåga direkt har utvecklats genom att de har dansat, bara att tankeprocesser och analyseringsförmågan används i dansundervisningen, vilket också har en viss betydelse när man lär sig att lösa matematiska uppgifter. Enligt min bedömning fanns det inga samband mellan dansundervisningen och matematiken. Det ligger i skolans hela ansvar, enligt regeringen att man skall utbilda eleverna i gymnasiet till att kunna tänka analytiskt och kritiskt, detta gör att det är alltför godtroget att tro att det är dansundervisningens förtjänst och inte alla ämnena i skolundervisningen. Enligt utsagorna var det två i intervjugruppen som ansåg att enklare begrepp inom geometrin i matematiken kan läras in med hjälp av kroppsrörelser. Danspedagogen Lisa Gustafsson styrker även dessa tankar kring inläring. I dans försöker man att utgå från vinklar, symboler, och figurer i en koreografi. Hos yngre där hjärnan ännu inte utvecklats färdigt för att kunna tänka abstrakt, kan detta ge barnen tillfälle att få känna på begreppen konkret med kroppen.⁵³

4.1.3 Musikalisk intelligens

Enligt intervjupersonerna används musiken på olika sätt i undervisningen, dels för att vidga deras intresse inom musiken men också för att utveckla deras sinne för taktkänsla och rytmer. Enligt min mening har dansare överlag en välutvecklad förmåga att känna takten och att kunna räkna till musikens takter. Det som var av intresse i deras utsagor var att de berättade om sina kunskaper kring musikens uppbyggnad i form av hur de lärt sig att klappa noter. Detta gör att de utvecklar en kunskap kring att läsa noter, vilket vidgar kunskaperna ytterligare. Elevernas beskrivning tyder på att de utvecklar sin känslighet för anslag, tonhöjd, rytm och klangfärg, vilket är en grundläggande förmåga i den musikaliska intelligensen.⁵⁴ Enligt min tolkning får eleverna en annan förståelse för musikstycket i och med att de går in djupare och analyserar musiken och texten, vilket gör att de skapar en känsloladdning bakom stycket som de sedan ger utlopp för i danserna.

4.1.4 Spatial intelligens

Den spatiala förmågan har enligt mina tolkningar utvecklats mest när de har fått göra egna koreografier. När de utfört egna koreografier har de blivit tvungna att tänka i form av bilder i huvudet och sedan testa det i praktiken. I dansen försöker man ofta att illustra en bild, känsla eller en upplevelse vilket utvecklar elevens sätt att tänka i bild, form och mönster för att

⁵³ Lisen Gustafsson, *Praktisk dansforskning* (Sandahl 2003)

⁵⁴ http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

kunna skapa rörelser och formationer, vilket enligt min uppfattning leder till spatial intelligens. En av intervjupersonerna beskrev denna tankeprocess i sådana uppgifter som en av de svåraste under tiden på dansprogrammet. När de gör egna koreografier måste de även tänka ut dansens olika riktningar och formationer för att alla personer skall kunna dansa, vilket också utvecklar deras spatiala förmåga en hel del. Enligt mina bedömningar av hur eleverna uppfattar rumsuppfattning och hur de använder rummet så har de utvecklat en ganska bra förmåga utan att de märker det. Det som visar sig i deras utsagor är beskrivningar om hur man kan använda rummet på olika sätt genom dansen och olika övningar i olika riktningar utan att störa de andra danskamraterna. Den kunskapen har de utvecklat genom att de lärt sig när dansundervisningen skett överallt i rummet. Då använder man nivåer och avstånd, långsamma och snabba rörelser, detta gör att man lär sig att veta var man är i rummet. Man pratar ofta om att dansare försöker "lära känna" rummet och tränar då på att använda rummets yta för olika riktningar. Eleven får kunskaper om det personliga utrymmet samt det generella i rummet. Detta gör att eleverna får lättare att orientera sig i rummet men inte om man skall se det ur ett samhällsperspektiv, att kunna orientera sig på kartor och liknande.

4.1.5 Kroppslig – kinestetisk intelligens

Att utföra motoriska rörelser i form av stora och små utformningar upplever jag att eleverna har goda kunskaper; Eleverna har utvecklat en bra kroppskänedom med hjälp av dansens rörelser och genom kontrollen hur de kan använda sin kropp har ökat. En av de intervjuade beskriver att tidigare visste han/hon inte hur han/hon skulle kunna korrigera sina fel i sin hållning, men med tiden när han/hon lärde känna varje kroppsdel blev det lättare att rätta till felen. Det är visserligen svårt att avgöra från deras egna uttalanden och inte ha hört vad läraren tycker om deras individuella insikt i var deras kropp befinner sig i olika rörelser. Fast utifrån utsagorna tyder det på att kroppsmedvetandet har ökat, dels för att de känner till varje kroppsdel, har kunskaper inom anatomi och uttrycker att de har kroppskontroll. De har även skapat en insikt i kroppens begränsningar, vilket stärker utvecklingen. En intervjuperson berättar om en justering där han/hon kom till insikt i att kroppsmedvetenheten ökat, det var utåtvridningen, vilket innebär en justering utifrån personens egna begränsningar så att han/hon kan fortsätta att utföra sina rörelser ifrån samma utgångspunkt.

4.1.6 Personlig inåtriktad intelligens

Enligt min uppfattning av elevernas utsagor har de god kompetens inom detta område. Av deras beskrivningar att bedöma har de kommit väldigt långt i sin tankeverksamhet, vad det

gäller sin kännedom om sig själv och sina känslor. De har med hjälp av dansen kunnat utvärdera sina egna känslouttryck i olika situationer, detta gör att deras självinsikt har ökat. Arbete med kroppen väcker känslor precis som arbete med känslorna ger energi åt rörelserna och liv åt kroppen. Tillgång till kroppen och känslorna leder till ökad självkänsla.⁵⁵

En av de intervjuade berättar att när man vill förmedla en känsla, måste man gå in i sig själv och leta fram känslan, för att veta hur man skall kunna uttrycka sig. Vidare berättar han/hon att det gör att det uppstår en inre kontakt med sig själv, vilket gör att man lär känna sig själv och sina känslor på ett annat sätt, än vad man vanligtvis är van vid. Många av intervjupersonerna berättar om deras slutproduktion, där de gör en berättelse om alla individer i klassen samt göra karikatyrer på sig själva, vilket jag anser skapar självinsikt och lärdom om sig själv. Elevernas självförtroende har påverkats genom dansundervisningen, för genom dansen har de lärt sig att tolka och bedöma utifrån egna erfarenheter. Tolknings- och analyseringsförmågan stärker eleverna pga. att de lär sig att alla individer kan se det ur olika synvinklar och det är ändå rätt. En av intervjupersonerna berättar att när man arbetar med att förmedla olika känslor, lär man sig att inget sätt är fel, känslor kan symboliseras i form av många olika rörelser. Detta gör enligt min uppfattning att elevernas självförtroende stärks. En del beskriver hur dansframträdanden har stärkt deras självförtroende genom dessa meningar; han/hon var innan en ganska blyg person innan han/hon började på danslinjen men genom träning att utsätta sig för obekväma föreställningar hela tiden gav det han/hon bättre självförtroende i att våga visa vad han/hon kan. Han/hon hatade att stå på scen men när han/hon väl gjorde det, var det jätte roligt, det var ett väldigt stort framsteg, för han/hon trodde aldrig att han/hon skulle klara av att göra det, men det har stärkt hans/hennes självförtroende. En annan ur intervjugruppen berättar att självförtroendet arbetar man hela tiden med i dansundervisningen och det är något som växer sig starkare med tiden, men att stå på scen och uppträda inför publik gör att man får uppskattning för det man gör, vilket i sin tur leder till bättre självförtroende. Enligt min mening kändes det som om att eleverna var välutvecklade inom detta område, jag upplevde att de hade god självkännedom och att de visste var de hade sig själva.

4.1.7 Personlig utåtriktad intelligens

Utifrån personernas utsagor har deras slutproduktion om sina liv på skolan berört förhållandena mellan klasskamraterna en del. Genom att eleverna får utföra danser om olika

⁵⁵ Erna Grönlund, *Barns känslor bearbetade i dans: Dansterapi för barn med tidiga störningar* (diss. Stockholm 1994) s 445

känsliga situationer som t ex konflikter, gör det att de får andras inblickar i olika situationer och förståelsen ökar kring andras beteenden. En av de intervjuade berättar att genom att arbeta med känslor och agerande, upplever han/hon att man får lättare till att bedöma hur andra människor känner sig och vill bli bemötta. En annan ur intervjugruppen menar att alla i klassen känner varandra och deras olika humör, så alla vet hur de skall vara mot varandra för att det skall fungera i gruppen. Att eleverna utökar sina kunskaper kring andras beteenden visar att de utvecklar sin utåtriktade intelligens, enligt min uppfattning. Deras beskrivning om arbetet i dansundervisningen, om att ta upp problem från deras vardag, gör att de känner stöd genom varandra och lär sig att respektera varandra och deras olika åsikter i klassen. Detta medför enligt en av de intervjuade att man får erfarenheter av att tolka och analysera olika situationer och beteenden som inträffar i vårt dagliga liv. En annan intervjuperson berättar om den kroppsliga kontakten som utvecklas genom dansen, dansare är oftast väldigt vana vid närkontakt. Det är något som han/hon upplever att andra människor inte är speciellt vana vid, det uppstår mer rädsla för den sortens kontakt utanför skolan.

4.2 Slutsats

Dansen utvecklar en glädje hos eleverna som är svår att ersätta i deras vardagliga liv. En av de intervjuade anser att rörelser till musik ger mig en speciell glädje som jag inte upplever annars. Enligt min uppfattning utvecklas de till motiverade individer i och med att de genom rörelse stimuleras till ett ökat intresse för sina studier. Dansprogrammet ger eleverna chansen att göra det de tycker är extra roligt i livet och det är under skoltid vilket gör att de blir mer motiverade under skoldagen. Samtidigt finns det en klar poäng med vad respondenterna säger om deras fritid. På fritiden behöver de inte ägna tid åt att motionera, vilket gör att de har mer tid till sina andra studier.

Dansen utvecklar självinsikt hos eleverna, de ser dansen som en bekräftelse på att folk uppskattar och tycker om det de gör. Jag tror att man i deras ålder söker bekräftelse på vem man är och försöker hitta sig själv på olika sätt. En av de intervjuade nämner att om det inte varit för dansen tror han/hon inte att han/hon hade mött den insikten med sig själv och sina känslor. I dansen tar de upp att känslolivet är en stor del av dem själva och att genom arbete med olika känslor, lär man känna sig själv och sina känslor. En annan intervjuperson nämner att i hans/hennes vardag var han/hon en ganska tillbakadragen person som inte alltid berättade om sina känslor, vilket gör att han/hon känner mer behov av att få uppleva dem genom att

dansa. Alla intervjupersoner berättar om olika sätt som dansen ger dem utlopp för att uttrycka sig och sina känslor genom kroppen. Rörelserna i dansen innebär för eleverna ett sätt att uttrycka sig konstnärligt samt ett alternativ till den verbala förmågan. Dansens rörelser i kombination med att förmedla ett budskap blir ett kommunikationssätt i formen av ett kroppsspråk, anser jag. Danspedagoger hävdar även att dansen är en uttrycksform vilket betyder att språk, begreppsbildning och formulering penetreras på ett alldeles särskilt sätt och utgör ett komplement till det skrivna ordet.⁵⁶

Enligt ett fenomenologiskt synsätt är dansen inte ett uttryck för dansens egna inneboende känslor utan skapar symboliska gestaltningar av mänskliga känslor. Dansen blir därmed till skillnad från kroppsspråket en unik form av kroppskommunikation.⁵⁷

Det väsentligaste i relation till min studie är dansundervisningen, enligt min tolkning, att lära sig att förmedla känslor och budskap i koreografier. Jag upplever att alla utsagorna präglades av vad personerna anser om dansämnet dvs. hur de lärt känna sig själva och sin omgivning. Detta gör att mina slutsatser är att eleverna kommit väldigt långt inom dessa områden. Under intervjuerna fick jag uppfattningen om att alla individerna var väldigt starka inombords och att de var självstyrande människor, som i tidig ålder kommit till insikt med vad de vill i livet. Detta tror jag har ett samband med att eleverna bearbetar sina egna stilar och sina individuella tolkningar av koreografier, en hel del under dansundervisningen. Enligt min uppfattning blir de uppmuntrade till att göra individuella tolkningar och gärna ha egna värderingar om allt, vilket självklart stärker deras självförtroende i att våga uttrycka sin egen åsikt. En av de intervjuade nämner att han/hon har utvecklats på det sättet att han/hon vågar uttrycka sig för folk, säga vad han/hon tycker och tänker utan att behöva vara rädd för att det blir fel. Flera av intervjupersonerna berättar om att de genom dansundervisningen har kunnat utveckla sin egen dansstil, fått uppmuntran om att behålla den samt fått det förklarat av sin danspedagog att alla har sin egen stil och att den alltid till viss mån finnas kvar. Det gör att man får uppskattning för det som är en själv, vilket enligt min bedömning kan leda till mer självsäkerhet i ens utförande.

Det eleverna upplever stärker deras framträdanden i olika sammanhang inom de andra skolämnena, handlar om att de genom dansen har de fått en vana i att stå i fokus. En av de intervjuade upplever att efter de tre åren på danslinjen, kändes det faktiskt roligt att stå inför

⁵⁶Lisen Gustafsson, *Praktisk dansforskning* (Sandahl 2003)

⁵⁷Gunvor Digerfeldt, *Utvecklingspsykologiska och estetiska aspekter på DANSLEK* (diss. Stockholm; Almqvist & Wiksell International, 1990), s 40-43

andra människor och hålla föredrag. Det är alla framträdanden i dansen som gjort att han/hon blivit mer van vid att stå inför folk och ändå behålla ett visst lugn inom sig. Enligt min uppfattning stärker det dessa elever, men det är inte bara dansen i sig som ger detta positiva utfall, hade andra elever fått samma tillgång att utföra sina intressen på scen hade det troligen givit dem samma utveckling. Exempelvis tränar teater elever upp sin scenvana genom olika framträdanden vilket också i sin tur säkert leder till att de har större begåvning i att stå framför andra människor och hålla föredrag.

Att utföra danser ihop med en grupp människor blir som en stor gemenskap för eleverna och det utvecklas en känsla av samhörighet i klassen. Dans har en nära anknytning till musik och lek som försiggår i ett socialt sammanhang. Dansundervisning sker ofta i grupp. Att hitta en gemensam rytm och att uppleva den glädje och lust som finns i samordnad rytmisk rörelse har en viktig socialiserande betydelse.⁵⁸ Dansen utvecklar härmed elevernas sociala kompetens, vilket gör att de inte blir rädda för konflikter mellan varandra i klassen.

Med dansen som hjälpmedel kan man starta debatter, lösa konflikter och problem som visar sig i klassen, nämner en av de intervjuade. Idag är det kanske viktigare än någonsin att barn och ungdomar får möjlighet att umgås i och genom dansen.

*”Dansen kan på ett naturligt sätt hjälpa dem uttrycka och tolka sina egna och andras kroppsfrömmelser och kroppsoplevelser. Samtidigt bör det inte ses som ett självändamål utan snarare ett skapande i ett socialt sammanhang.”*⁵⁹

Danser gör att elever kommer varandra väldigt nära på det känslomässiga planet och lär sig hur personer i klassen reagerar och beter sig i olika situationer, vilket också medför en viss respekt för varandra;

*”Dans som ett offentligt eller socialt formspråk kan sägas medverka till att fördjupa barnens insikt i och förståelse av det universella mänskliga känslolivet såsom det uttryckets med kroppen och dess rörelser.”*⁶⁰

Ritualer, religiösa koder, myter och totemsystem kan ses som olika symbolsystem för den personliga intelligensen. Varje medlem av ett samhälle måste lära sig de symboliska koder som används i kulturen, annars konfronteras hon eller han bara med sina mest elementära

⁵⁸ Madeleine Hjort, Red, *Dans i världen* (Stockholm; Carlsson, 1993), s 192

⁵⁹ Gunvor Digerfeldt, *Utvecklingspsykologiska och estetiska aspekter på DANSLEK* (diss. Stockholm; Almqvist & Wiksell International, 1990), s 377

⁶⁰ Ibid, s 377

känslor och oorganiserade bedömningar av situationer. Ett sådant tolkningsschema ger, när man väl lärt sig det, möjligheter att tillgodogöra sig hela vidden av upplevelser som man själv och andra i samhället kan tänkas göra. Förmågan att förstå hur människor upplever situationer och reagerar är lika viktig som förmågan att uppfatta den fysiska omvärlden.⁶¹

En intervjuperson beskrev i sin utsaga att dansare blir vana vid närkontakt, det känns inte obehagligt eller konstigt att hålla om någon i danssalen, för det förekommer så ofta i danser de utför. Det är något som jag anser är en viktig fördel för eleverna.

Kroppslig kontakt kan för en del människor vara obehagligt, ibland kan även jag känna att människor i min omgivning är rädda för beröring. Jag upplever att en del individer inte är vana vid att någon kommer innanför deras personliga rum. Enligt min tolkning av elevernas uppfattning kan det vara en möjlighet att genom dansundervisning arbeta med beröring. Jag menar att man kan utifrån deras utsagor se att de studerande eleverna utvecklat både en fysisk och psykisk hälsa.

Intervjustudien visar att flera av intelligensområdena har påverkats genom dansundervisningen. Påtagligast blev det i de musikaliska, kinestetiska, inåt- och utåtriktade intelligensområdena. Eleverna upplever att de utvecklar sin musikaliska förmåga, genom framförallt rytmträning och förståelsen kring musikens uppbyggnad. Kinestetiska förmågan har utvecklats genom rörelseträningen och kunskapen om sambanden mellan rörelser och muskler. Inåt- och utåtriktade personliga förmågan har enligt min tolkning av utsagorna utvecklats tydligast hos eleverna. I dansundervisningen arbetar de med känslor, agerande och beteenden i olika situationer, detta medför att eleverna utvecklar en otrolig kunskap om sig själva och andra människor, enligt min bedömning av mötena med intervjupersonerna.

Vad som är viktigt att beakta inom detta område är att forskare kring området vill påvisa vikten av att använda dansundervisning men det finns samtidigt inga klara tydliga samband. Studiens styrka ligger i att bidra med en beskrivning och en inblick i hur och vad som sker när elever dansar. För lärare som vill förändra och skapa nya möjligheter i skolans värld är detta värdefulla kunskaper.

⁶¹Gertrud Ericson, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund, studentlitteratur, 2000), s 27

4.3 Avslutande tankar

När jag fördjupade mig i dansämnet och läste om Howard Gardners teorier⁶² och har upptäckt att olika skolor som använder sig av dans i undervisningen, gav det mig intresset att undersöka om hur dans och intelligensutveckling, i ett bredare perspektiv kan höra samman. Ett uttryck lånat av professorn Howard Gardner som forskat mycket kring mänsklig intelligens lyder: ”*Alla barn är smarta men på olika sätt.*”⁶³

Att alla ungdomar är intelligenta på olika sätt är värdefullt att lyfta fram, tycker jag. Intelligens kan alltså ses på många olika sätt och det kan innefatta en mängd olika områden vilket jag anser är viktigt att beakta i dagens skola. Har en lärare mer insikt kring olika fysiska aktivitetens inlärningsmöjligheter kan han/hon skapa nya möjligheter till utveckling hos en del barn och påverka skolans undervisning i framtiden.

Det har varit väldigt intressant och lärorikt att möta dessa danselever, främst för att studera deras uppfattning om deras utveckling inom intelligensområdena, men att få en inblick i hur elever uppfattar läroprocessen var häpnadsveckande. Att elever tänker i dessa banor, hur man lär sig, vad man lär sig och varför man lär sig. Är intressant och värdefull kunskap för blivande lärare, mig.

4.4 Metodkritik

Studiens litteratur baseras på tidigare skrivna avhandlingar där undersökningarna bygger på flera års studier, vilket måste anses vara vetenskapligt tillförlitliga. Men min utgångspunkt i Gardners teorier är i den meningen vetenskaplig, dock menar jag att hans modell för intelligensutveckling är fruktbar för att studera elevens utveckling.

Den valda metoden fyllde sitt uppdrag väl. För att få en bredare överblick över danselever och deras uppfattningar om utveckling, kunde vara att ta in fler personer i intervjugruppen. Men det förefattar att man har mer tid till att arbeta med studien. Vad som också skulle vara av intresse är att man utförde intervjuer på fler skolor för att skapa mer styrka i deras uttalanden om att dansen kan ge utveckling.

⁶²Howard Gardner, *De sju intelligenserna* (Jönköping; Brain Books, 2001)

⁶³http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

4.5 Vidare forskning

I vidare forskning på området skulle det vara intressant att göra intervjuer med elevernas lärare, både inom dansämnena och inom de andra skolämnena. Detta för att vidga perspektivet om huruvida dansen påverkar deras utveckling. Det skulle också klargöra de sambanden som eleverna uttalat sig om i utsagorna. Därmed skulle nya studier, genom att lyfta in lärarnas syn kunna vidgas ytterligare ur ett lärande perspektiv.

5. Referenser

5.1 Tryckta källor

Digerfeldt, Gunvor, *Utvecklingspsykologiska och estetiska aspekter på DANSLEK* (diss. Stockholm; Almqvist & Wiksell International, 1990) Avhandlingen är förlagd i Lund

Ericson, Gertrud, *Assessment of Schoolchildren`s Performance in Dance* (diss. Stockholm; Almqvist & Wiksell International, 1996) Avhandlingen är förlagd i Uppsala

Ericson, Gertrud, *Dans på schemat: Beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne* (Lund; Studentlitteratur, 2000)

Gardner, Howard, *De sju intelligenserna* (Jönköping; Brain Books, 1996)

Gardner, Howard, *De sju intelligenserna* (Jönköping; Brain Books, 1998)

Gardner, Howard, *Intelligenser ur nya perspektiv* (Jönköping; Brain Books, 1999)

Grönlund, Erna, *Barns känslor bearbetade i dans: Dansterapi för barn med tidiga störningar* (diss. Stockholm, 1994) Akademisk avhandling förlagd på Stockholms universitet

Gustafsson, Lisa, *Praktisk dansforskning* (Sandahl 2003)

Red, Hjort, Madeleine, *Dans i världen* (Stockholm; Carlsson, 1993)

Tranefeldt, Eva "Eleverna dansar in kunskaperna", *Provinstidningen Dalsland* (2004 28 okt)

Trost, Jan, *Kvalitativa intervjuer*, (Lund; studentlitteratur 1997)

5.2 Elektroniska källor

Skolverket, läroplaner, styrdokument

<http://www3.skolverket.se/ki03/info.aspx?infotyp=16&skolform=21sprak=sv&id=D> (15.3.2005)

<http://www3.skolverket.se/ki03/info.aspx?infotyp=15&skolform=21sprak=sv&id=5> (15.3.2005)

Örebro universitet

http://www.orebro.se/visintra_5910.htm (3.11.2004)

Mina frågeområden inför intervjun:

Jag inleder intervjuerna med mer övergripande frågor som jag följer upp med mer direkta frågor med inriktning på de sju intelligenserna.

Övergripande frågor:

- Kan inte du berätta för mig varför du valt att gå på ett estetiskt program med dansinriktning?
- Vad innebär dans för dig?
- Vad ger det dig att dansa?
- Hur uppfattar du att du har utvecklats genom dansen?
- Finns det någon skillnad mellan hur du har dansat under de här tre åren, om man från 1.a till 2.a och 3: året?
- Hur uppfattar du att ditt lärande inom andra ämnen kan påverkas?
- Om du tänker på dansundervisningens innehåll finns det saker som är kopplat till andra ämnen?
- Hur tror du att olika undervisningsätt kan påverka din utveckling inom andra områden?
- Kan du känna att du rör kroppen på ett annat sätt nu än vad du gjorde innan?
- Hur arbetar ni med känslor i dansundervisningen?
- Hur uppfattar du att dansen kan påverka dina olika intelligensområden?

Direkta frågor:

- Hur uppfattar eleverna att deras verbala förmåga kan påverkas?
- (Att ha lätt för att läsa och skriva, att kunna uttrycka sig i ord)
- Hur uppfattar eleverna att deras matematiska sida kan påverkas?
- (Att ha lätt för beräkningar och tänka logiskt)
- Hur uppfattar eleverna att deras musikaliska sida kan påverkas?
- (Att ha taktkänsla och känna rytmer)
- Hur uppfattar eleverna att deras spatiala förmåga kan påverkas?
- (Att kunna orientera sig, röra sig i olika riktningar och ha rumsuppfattning)
- Hur uppfattar eleverna att deras kroppsliga- kinestetiska förmåga kan påverkas?
- (Att kunna använda sin kropp i grovmotoriska och finmotoriska rörelser, kroppskontroll, rörelser)
- Hur uppfattar eleverna att deras personliga inåtriktade intelligens kan påverkas?
- (Att kunna skilja på sina känslor och lära känna sig själv och sin självbild, självförtroende)
- Hur uppfattar eleverna att deras personliga utåtriktade intelligens kan påverkas?
- (Den sociala kompetensen och förhållandet till andra människor)

Efter provintervjun tillfördes frågeområdena:

- Finns det någon skillnad mellan hur du har dansat under de här tre åren, om man från 1.a till 2.a och 3: året?
- Hur arbetar ni med känslor i dansundervisningen?

Ordlista

Orden används på följande sätt i min studie.

Association – föreställelse i tanken

Auditiv – hur man upplever med ljud

Emotionell – känslomässig

Estetik – läran om det sköna

Expressiv – uttrycksfull

Finmotorik – handens och fotens och ansiktets muskelrörelser

Gestaltning – återskapandet av en karaktär hos en annan varelse eller ett föremål med kroppen

Grovmotorik – utföra stora rörelser med kroppen som rulla, åla, krypa, stiga upp och stå, balansera, gå, springa, hoppa, klättra, hänga, kasta och fånga

Imitation – efterbildning

Improvisation – oförberett utförande av något

IQ – intelligenskvot

Kinestetiskt sinne – innefattar kunskaper om kroppen och dess rörelser.

Kognitiv – tankemässigt

Koordination – samordnande rörelser

Koreografi – danskomposition

Kroppskontroll – medveten om var du har din kropp i olika rörelser

Kroppsmedvetenhet – kännedom om kroppens rörelser och funktioner

Lingvistik – språkvetenskap

Motorik – kroppsörelser

Multipla – flerfaldig

Rytmmedvetenhet – medvetenhet om olika rytmer i musikstycken

Sinnen – använder syn, hörsel, känsel, lukt och smak

Spatial – utsträckningen i rummet

Synkronisera – åstadkomma samverkan i rörelser

Visuell – uppfattar med synen

Bilaga – litteratursökning

Vad?

Ämnesord:

Multiple intelligence and dance

Dance education, and intelligence

Varför?

Jag valde dessa ämnesord för att avgränsa mitt område, testade även att lägga till barn ”child” men det blev mer inriktat på de yngre åldrarna.

Hur?

Databas:	Söksträng:	Gav:
Eric	multiple intelligence, and dance	22 träffar
Eric	Dance education, and intelligence	12 träffar

Kommentarer:

Med hjälp av dessa sökningar i databaserna, fick jag fram en del artiklar men det visade sig att många inte innehöll vad jag var ute efter till min studie. Det visade sig även att några av dem inte var tillgängliga, vilket resulterade i att jag använde mig av två artiklar från dessa sökningar. Dessa användes för att läsa in mig på områden.